

ДО ПИТАННЯ АВТОМАТИЗАЦІЇ ЗВІТНОСТІ ЗА МСФЗ

Імплементация Міжнародних стандартів фінансової звітності (МСФЗ) - робить компанії прозорішими. Тому, особливої актуальності нині набувають питання автоматизованого формування і надання звітності за МСФЗ.

Впровадження на стороні підприємства корпоративної інфраструктури, працюючої на автоматизоване формування і надання звітності за МСФЗ та GAAP, надає замовнику ряд переваг:

- створення корпоративної методології (управлінських процедур) обліку та звітності в системі управління, де акцент робиться не на цифри окремого періоду (такі послуги надають сотні аудиторських фірм), а вибудовується цілісна підсистема фінансового менеджменту. Підприємства отримують працюючу систему, що дозволяє при відносно невеликих витратах отримувати звітність за МСФЗ;

- мінімальне додаткове навантаження на користувачів за рахунок автоматизації розрахунків, автоматичної звірки з бухгалтерською та оперативною інформацією, гнучке налаштування аналітик та інших технічних рішень;

- створення не просто набору статичних інструментів (документи, звіти), а зв'язок всіх необхідних елементів в єдиний бізнес-процес обліку і звітності за міжнародними стандартами. При цьому бізнес-процес автоматизується, незважаючи на будь-яку складність і варіативність;

- дозволяє врахувати всі вимоги МСФЗ і аудиторів, зокрема: формування виділеної і зведеної звітності, багатовалютність, інтеграція з оперативним і бухгалтерським обліком, прозорість і збереження аудиторського сліду для кожної проводки, уніфікація корпоративної аналітики, автоматизація трудомістких процедур закриття рахунків, розрахунку курсових різниць, розподілу оборотів (алокація) і ін.

За багатьма операціями доцільно здійснювати одноразове введення даних від документа. Один і той же документ має різне відображення за правилами УСБО та МСФЗ (GAAP). Причому правила відображення даних в МСФЗ можуть бути дуже складними: зсув дати по відношенню до бухгалтерської проводки в залежності від факту закриття або незакриття бухгалтерських або управлінських даних, зміна валюти та курсу валют, установка управлінських аналітик (сегмент, ЦФВ і пр.), рекласифікація активів та ін. Потрібний гнучкий і продуктивний механізм трансляції даних.

Є цілі розділи обліку, де зазвичай неможливо просто перенести дані з бухгалтерської звітності в міжнародну: резерви різного виду, оцінка ділової репутації, переоцінка основних засобів і валютних активів, консолідація. У цьому випадку у спеціалізованих програмах налаштовуються автоматизовані форми для розрахунку і введення даних, в які можуть «підтягуватися» первинні дані з бухгалтерського контуру або МСФЗ, з подальшими коригуванням та агрегуванням.

Послідовно трансформуються дані, і на кожному етапі є змога контролювати результати трансформації та порівняння даних «до» і «після» неї.

Зазвичай в бухгалтерському та первинному обліку не вистачає даних для звітності по МСФЗ: сегмент, ЦФВ (costcenter), статті доходів та витрат і т.д. для цього доцільно без кодування розширити список аналітичних реквізитів у первинних документах, а також гнучким чином привласнювати відсутні аналітичні дані. Після введення всіх даних потрібно перевірити коректність трансляції їх первинних документів і проводок в МСФЗ, звірити обороти і упевнитися в повноті і коректності міжнародної звітності. При всіх цих обробках даних потрібно зберегти аудіюваних звітів - тобто посилання на первинний документ, який і породив звітні дані.

Звернемо увагу також на консолідацію даних - це не просто додавання сум дочірніх бізнесів. Для великих компаній настраюються цілі схеми консолідації даних: кілька параметрів і правил послідовної консолідації. Виконується багаторівнева консолідація (материнська компанія → дочірня → дочірня дочірньої і т.д.), при цьому за різними аналітичними ознаками. Іноді може бути кілька вертикалей консолідації: не тільки по компаніях, але і по інших управлінських ознаках, наприклад, проектах для девелоперських і будівельних компаній. Потрібно визначити частку меншості (у разі володіння материнською компанією менше 100% дочірньої компанії). У разі купівлі дочірньої компанії потрібно визначити ділову репутацію, що утворюється від її придбання, статутні капітали дочірніх компаній виключаються в кореспонденції з капітальними вкладеннями материнської компанії в ці самі дочірні компанії.

У разі наявності внутрішніх операцій (intercompany) необхідно правильно виключати внутрішньогрупові обороти (ВГО). Коли первинні дані ведуться в різних юридичних осіб і особливо в різних базах даних, то неминуче буде розбіжність внутрішніх оборотів, для чого вводяться перевірочні баланси внутрішніх оборотів між організаціями, сегментами та іншими периметрами консолідації. Також потрібно елімінувати внутрішньогрупові балансові доходи, витрати і залишки (у тому числі не забути виключити внутрішньогрупові дивіденди).

Таким чином, можемо підсумувати викладене і зазначити, що процес автоматизації звітності за МСФЗ є доволі складним процесом, проте вибір якісного програмного забезпечення може зробити його прозорішим, якщо враховуватиме вище наведені проблемні аспекти.